

FANOVAR

Нашрияи Донишгоҳи технологии Тоҷикистон

То ҷаҳон буд аз сари одам фароз,
Кас набуд аз роҳи дониш бениёз

Фановар

27 март соли 2019

№ 4-5
(99-100)

ИҚТИБОСҶО

аз суҳанронии Президенти маҳбуи кишвар муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар маросими таҷлили ҷашни Наврӯз
20.03.2019, шаҳри Норақ

Наврӯз бо таърихи беш аз шашазорсолаи худ бузургтарин ҷашни миллии тоҷикон ва соли нави аҷодии мо буда, ниёкони некноми мо онро аз замони хеле қадим таҷлил мекарданд, омадани баҳор ва эҳёи табиатро бо шодиву хурсандӣ ва бо иштироки хурду бузурги диёр истиқбол мегирифтанд.

Мардуми тоҷик Наврӯзро дар давоми ҳазорсолаҳо ҳамчун яке аз ойинҳои беҳтарини миллии аз насл ба насл ба мерос гузошта, то замони мо расонидаанд.

Ин ҷашни бузург бо шарофати озодиву соҳибистиклолии Ватани маҳубамон на танҳо ба мақоми расмӣ соҳиб гардид, балки бо талошҳои Ҳукумати мамлакат ба ҳайси ҷашни эҳёи табиату зебӣ мақоми байналмилалӣ касб кард ва имрӯз

дар саросари олам таҷлил карда мешавад.

Ҷавҳари таърихиву фарҳангии ин ҷашн саодату пирӯзии аҳли баҳар буда, инсонҳоро ба ҳамдигарфаҳмиву ҳамзистии осоишта, наққориву созандагӣ, дӯст доштани эҳтиёт кардани табиат ва неъматҳои он ҳидоят менамояд.

Ин масъала, хусусан, дар замони мо, ки инсоният бар асари равандҳои ҷаҳонишавӣ ва гармшавии иқлим бо мушкилоти бесобиқа рӯ ба рӯ омадааст, аҳамияти фавқулода муҳим дорад.

Маҳз ҳамин омил боис гардид, ки Созмони Милали Муттаҳид ҷашни Наврӯзро ба сифати ҷашни ҷаҳонӣ эътироф кард ва таҷлили онро дар маноқиқи мухталифи сайёра тавсия намуд.

Дар айёми наврӯзӣ гирди ҳам омадан, ба дидори якдигар расидан ва бо ширкати хурду бузург, сарфи назар аз синну сол ва миллату маъраба, баргузор намудани ойинҳои наврӯзӣ асли милливу мардумии онро ташкил медиҳад.

Воқеан, таърихи Наврӯз ҳеҷ робитае бо ҷаҳонбинии диниву маърабаӣ ва сиёсату назорат надорад ва башардӯстиву бузургдошти инсон ва табиат асли он ба шумор меравад.

Қобили таъкид аст, ки умри Наврӯз ҳатто аз яке аз қадимтарин ойинҳои динӣ - зардуштия қариб ду баробар зиёд мебошад.

Наврӯз ҷашни эътидоли шабонаврӯзӣ, айёми тавозуни зиндагӣ, оғози корҳои кишоварзӣ, кишукори баҳорӣ ва ҳама гуна ташаббусҳои созанда мебошад.

Аз қадимтарин сарчашмаҳо маълум аст, ки сокинони Хутали бостонӣ дар ҳифзи ойину ҷашнҳои аҷодӣ нақши басо арзишманд гузошта, имрӯз низ дар ин масир устуворона қадам мегузоранд, ки тантанаҳои Наврӯзи байналмилалӣ дар шаҳри Норақ гувоҳи ин гуфтаҳо мебошанд.

Гузаштагони мо дар рӯзҳои наврӯзӣ бо нияти неқ таҳкурсии ободихори гуногунро мегузоштанд, майдонҳои киштро васеъ мекарданд ва барои осудагиву фаровонии ҳар як хонадон замина муҳайё месохтанд. Мо низ бояд ин анъанаи шоистаи наврӯзиро идома бахшида, барои ободиву сарсабзии кишварамон талош намоем ва аз худ барои ояндагон як мулки обод ва кишвари пешрафтаву тараққиқардари ба мерос гузорем.

ИШТИРОКИ ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҶУРИИ ТОҶИКИСТОН ДАР ТАНТАНАҶОИ ҶАШНИ НАВРҶЗИ ҶАҶОНИ ДАР "НАВРҶЗҶОҶ"-И ШАҶРИ ДУШАНБЕ

22.03.2019, шаҳри Душанбе

Нимаи дуоми рӯзи 22 март Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бо Раиси шаҳри Душанбе муҳтарам Рустами Эмомалӣ дар тантанаҳои бошукӯҳи идонаи наврӯзи ҷаҳонӣ, ки дар "Наврӯзгоҳ" - и пойтахт баргузор гардид, иштирок ва суҳанронӣ карданд.

Зимни суҳанронии табрикотии худ Президенти мамлакат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ҳамаи ҳамватанон, сокинони пойтахт ва меҳмононро бо иди бошукӯҳи Наврӯзи байналмилалӣ, ҷашни эҳёи табиат, ибтидои пешомадҳои нав, оғози ниҷҳои баҳорӣ ва нақшаву тадбирҳои тоза табрику таҳният гуфтанд.

Таъкид гардид, ки имрӯзҳо мардуми шарифи Тоҷикистон, аз ҷумла сокинони пойтахти кишвари азизамон - шаҳри Душанбе бо шукргузори аз сулҳу суботи комил, ойини бостонии милливу мардумӣ ва соли нави аҷодидомон - Наврӯзи оламафрӯзро бо хурсандиву хушҳолии зиёд таҷлил менамоянд.

Сарвари давлат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон таъкид карданд, ки таърихи ҷашни Наврӯз, ки аз қариб ҳазорсолаҳо сарчашма мегирад, бо сарнавишти пурпечутоб, вале пурифтхору ибра-

томӯзи халқи тоҷик робитаи ногусастани дорад. Мардуми фарҳангсолори мо ин ҷашни бостониро аз гузаштагони худ ба мерос гирифта, онро дар суннату анъанаҳо, ҳунарҳои мардумӣ ва адабиёти хаттиво шифоҳӣ бисёр васеъ ва ба таври шоиста инъикос кардаанд.

Наврӯз на танҳо оғози кори марди деҳқон, балки шурӯъи гардидаи ҳама гуна ташаббусҳои созанда ба хотири боз ҳам ободу пешрафта гардонидани сарзамини аҷодӣ, тозаву озода намудани манзили зист, сарсабзу гулпӯш кардани хиёбону майдонҳо дар тамоми қаламрави кишвар, аз ҷумла пойтахти он мебошад.

Бинобар ин Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бо итминон иброд доштанд, ки амалҳои созанда вусъати бештар касб мекунанд ва то 30 - солагии Истиқлолияти давлатии Тоҷикистон шаҳри Душанбе тавассути бунёди садҳо иншооти нав боз ҳам обод гардида, дар он барои сокинон ва сайёҳону меҳмонони пойтахт шароити муносири зиндагӣ ва истироҳату фароғат фароҳам оварда мешавад.

Дар охири суҳанронӣ Президенти мамлакат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бори дигар ҳамаи мардуми кишвар ва ҳамватанони бурунмарзиро бо фарорасии Наврӯзи байналмилалӣ табрик карда, ба хонадони ҳар як тоҷику тоҷикистонӣ файзу барор орзу намуданд.

Тантанаҳои Наврӯзи байналмилалӣ бо барномаи рангину пурмуҳтавои театрикунонидашудаи устодони санъат ва ҳаваскорон, ки таҷассумгари ойинҳои хоси Наврӯзи байналмилалӣ буд, идома ёфт.

ТАМАННИЁТИ РЕКТОРИ ДОНИШҶОҶ АМОНЗОДА ИЛҶОМ ТЕМУР БА МУНОСИБАТИ ҶАШНИ НАВРҶЗИ ХУҶАСТАПАЙ

Ҷамкасбон ва донишҷӯени азиз!

Ба кишвари биҳиштосоямон - Тоҷикистони соҳибистиклол арӯси сол - Баҳори гулрезу гулбасар ва Наврӯзи хуҷастапай бо кудуми мубораку файзборашон ворид гардиданд, ки ҳамаи шуморо ба ин муносибат самимона табрику таҳният мегӯям.

Омад баҳори хуррам бо рангу бӯи тииб,
Бо сад ҳазор нузҳату ороиши аҷиб.

Бале, баҳор бо Наврӯзи оламафрӯз, ки аз соли 2010 дар сатҳи байналмилалӣ таҷлил мегардад, ба хонадони ҳар як тоҷику тоҷикистонӣ файзу баракат ва бахту саодат меорад. Наврӯзи оламафрӯз мутобиқ ба солшумори шамсӣ 21-22 март, дар лугатҳо ба маънои рӯзи нав ва тоза, рӯзи нахустин, аввали сол, яъне рӯзе, ки соли нав аз он оғоз мегардад, омадааст.

Ҷашни Наврӯз айёми баробар шудани шабу рӯз, эҳёи табиат, оғози мавсими кишту кори деҳқонӣ буда, нисбат ба дигар ҷашнҳои эътибори бештаре дошт ва имрӯзҳо ҳам бо шукӯҳу шаҳомати хосса таҷлил мегардад.

Вожаи Наврӯз, ки аз калимаи форсӣ-тоҷикӣ бармеояд, гувоҳи он аст, ки ин ҷашнро ниёгони бофарҳангамон асос гузоштаанд.

Наврӯз мубориза аст. Муборизаи қувваи нек ба бадӣ, рӯшани ба торикӣ, зебӣ ба зиштӣ, сафедӣ ба сиёҳӣ, сулҳ ба ҷанг, шодӣ бо ғаму андӯх...

Наврӯз аз тамоми ҷашнҳои гузашта барои мардуми мо азизу муқаррамтар аст. Чунки ин ҷашн аз қадимулайём рамзи оғози неқ буда, мардумро ба зиндадилӣ, кӯшишу ғайрат ва дӯст доштани табиат ва зин-

дагӣ водор менамояд. Бесабаб нест, ки қариб ҳамаи шоирони классик ва гузашта наврӯзро васф намуданд. Хайёми бузург гуфтааст:

Бар чеҳраи гул шабнами Наврӯз хуш аст,
Дар тарфи чаман рӯи дилафрӯз хуш аст.
Аз дай, ки гузашт, ҳар чӣ гӯӣ, хуш аст,
Хуш бош, зи дай мағӯ, ки имрӯз хуш аст.

Олим ва файласуф Абурайҳони Берунӣ дар "Осорул-боқия" аз забони Алӣ бинни Яҳё навиштааст, ки "рӯзи Наврӯз ягона рӯзест, ки тағйирнопазир аст" ва дар китобаш "Ал-тафҳим" овардааст: - Нахустин рӯз аст аз фарвардинмоҳ ва аз ин ҷиҳат рӯзи нав карданд, зеро ки нишонҳои соли нав аст.

Боиси ифтихор аст, ки бо Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷашни Наврӯз мақоми иди миллии ва чор рӯзи он рӯзҳои истироҳат эълон гардидааст. Дар пойтахт ва дигар маҳалҳои ҷумҳурӣ бо иштироки бевоситаи Президенти маҳбуи кишвар, Пешвои муаззамии миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон гузаронидани тантанаҳои наврӯзӣ гувоҳи файзи истиқлолияти кишвар ва сиёсати пайгиронаи миллатдӯстдори Сарвари давлати тоҷикон мебошад. Ҷашни Наврӯзи оламафрӯзро ба ҳар кадоми шумо омӯзгорону кормандон ва донишҷӯени гиромӣ муборакбод гуфта, итминони комил дорам, ки ҳар яки шумо бо қору фаъолият ва таҳлили хубу аъло дар ободию шукуфои ва рушди босуботи кишвари азизамон - Тоҷикистони биҳиштоса сахми назаррас мегузored.

Наврӯзатон фирӯз бод,
Ҷар рӯзатон Наврӯз бод.

21-уми март омӯзгорону донишҷӯёни кафедраи дизайни пибос ва санъати мӯд тахти роҳбарии мудирини кафедра, номзоди илмҳои санъатшиносӣ Гулруҳсору Умарова дар тантанаҳои чашни наврӯзии ноҳияи Фирдавсий, ки дар Боғи фарҳангу фароғатии ноҳияи зикргардида доир гардиданд, иштирок намуда, маҳсули дастони донишҷӯёнро, ки аз кашададӯзӣ бо истифодаи синтези гулдӯзӣ муосир иборат буданд, ба маърази тамошо гузоштанд.

БАҲОР - АРҶСИ СОЛ

Баҳор яке аз фаслҳои зеботарини сол мебошад. Ин фаслро зиндашавии табиат, арҷи сол меноманд. Баҳор яке аз фаслҳои зеботарини дунё ба шумор меравад. Баҳор фаслест, ки табиат бедор мешавад. Обҳои мусаффо аз кӯҳсорон ба ҷӯйборон ва дарёҳо равон мегарданд. Он парандаҳое, ки пеш аз зимистон ба ҷойҳои гарм парида рафта буданд, боз баргашта, баробари мо баҳорро пешвоз мегуиранд.

Дар баҳор тамоми гулҳо, дарахтон, яъне тамоми растаниҳои рӯйи замин мешукуфанд, замин ҷомаи нав ба бар мекунад ва табиат аз нав зинда мешавад. Ҳатто ин фасл одамро низ мешукуфонад. Дар фасли баҳор ҳама мисли гул шукуфон мешаванд, дили ҳар як шахс аз нав зинда мегардад, мисли замин. Дар тамоми дунё баҳорро фасли зеботарин ва фасли ризқу рӯзи низ меноманд. Дар Тоҷикистони бихиштосои мо ин фаслро фасли пурфайз меноманд. Баҳорро ҳама дӯст медоранд, чунки дар ин фасл ҳама мӯътадил мешавад. Аз ин рӯ, мо ҳамагон аз фаро расидани ин фасли нознин хеле хушнуд мегардем.

М. Садирова,
донишҷӯи курси якуми
ихтисоси 1-26020202А1

ЧАШНИ УМУМИБАШАРӢ

Наврӯз бузургтарин чашнест, ки аз маҳдудии ориёӣ берун рафта, ба онни умумибашарӣ мубаллағ гаштааст. Эмомалӣ Раҳмон.

Боз ба куҳандиёри хушманзараи мо фасли баҳор омад, дашту даман гулгӯш гашта, кӯҳу камар, талу теппа пирӯҳани сабзи маҳмалин ба бар кардааст.

Дар ин зеботарин фасли сол - баҳор яке аз чашнҳои суннати ниёгонамон - Наврӯзи оламафрӯз бо шукӯҳу шаҳомати хосса чашн гирифта мешуд ва то ба имрӯз ин суннати неки ниёғони мо идома дорад.

Наврӯзи Аҷам, ту чашни миллат ҳастӣ, Ту рамзи салоҳу сулҳу ваҳдат ҳастӣ.

Албатта, Наврӯз таърихи беш аз 6 ҳазорсола дорад. Гузаштагони мо Наврӯзро ба Ҷамшед нисбат медиҳанд, зеро ки дар "Наврӯзнома"-и Умари Хайём омадааст: "Чун бидонистанд, ки Офтобро ду давр бувад, яке он 365-рӯзу рубъе аз шабонарӯзи аввалин дақиқаи ҳамаҷам боз ояд ва бад-ин вақт, ки рафта буд бад-ин дақиқа натавон омадан, чи соле аз муддате ҳам кам шавад: Ҷамшед ин рӯзро дарёфт ва Наврӯз ном ниҳод".

Хушбахтона, ин иди хуҷастапаӣ то ба имрӯз бо чаҳ-чаҳи булбулону садои обшорон, хониши парандагону хуруши дарёҳои кӯҳӣ ва садои раъду барқ, бо тантанаи идона идома дорад.

Бо чаҳду талош ва заҳматҳои шабонарӯзи Президенти мамлакат, Пешвои муаззами миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон Наврӯз иди қаҳонӣ шуд, ки ин бевосита боиси ифтихори миллати тоҷикӣ форс дар қаҳони мутамаддин гардидааст.

Сарвари давлат, Пешвои муаззами миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар яке аз суҳанрониҳои худ боифтихор зикр намуданд: "Наврӯз арзишмандтарин чашни ниёғони мост, ки ҳамчун писандидатарин сармояи фарҳангӣ мавриди пазириши аҳли башар қарор гирифтааст".

Дар Тоҷикистон ва берун аз он дар сатҳи баланд таҷлил гардидани ин чашни қадимаи тоҷикону дигар мардуми ориёитабор даллели равшани ин гуфтаҳост.

Ҷумъазода Кароматулло,
донишҷӯи курси 3-юми
ихтисоси 150010105

НАВРӢЗ ДАР АҚСОИ ОЛАМ

Фасли Наврӯзу баҳори соли нав омад кунун, Гул зи гулшан, лола аз кӯҳсор меояд бурун.

Дар Қатъномаи СММ омадааст:

"Наврӯз ба гуфтугӯи байни фарҳанго ва ҳамдигарфаҳми мардумони сайёра мусоидат мекунад. Аз ин рӯ, кишварҳои чашнгирандаи Наврӯз ин чашни таърихиву аънанавиро дар ақсои олам паҳн кунанд".

Лозим ба зикр аст, ки маҳз бо пешниҳоди ибтиқори Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ҷонибдорӣ кишварҳои Эрон, Афғонистон, Қазоқистон, Қирғизистон, Туркия, Албания, Ҳиндустон, Мақдуния, Озарбойҷон ва дигар кишварҳои Ховари Миёна ин тасмим дар Қатъномаи Маҷмаи Умумии СММ аз 23-юми феввали соли 2010 дарҷ гардид ва минбаъд иди Наврӯзи Аҷам ҳамчун чашни байналмилалӣ дар қаҳон таҷлил мегардад.

НАВРӢЗИ ҚАЗОҚИСТОН

Наврӯз барои мардуми қазоқ дар миёни дигар оину суннатҳои мақоми волотар дорад. 22 март мардуми қазоқ Наврӯзро ба яқдигар табрик мегӯянд. Дар истиқболи Наврӯз суманак пухта мешавад ва дар ҳафт зарфи сафед ба мардум пешкаш мегардад. Дар арафаи Наврӯз мардуми қазоқ либоси нав бар тан карда, зарфҳои кӯҳнаро шикаста, ба яқдигар гул ҳада мекунанд. Дар девори хонаҳояшон доира мекашанд шабеҳи Офтоб. Дар робита ба Наврӯз қазоқҳо чунин мегӯянд:

"Наврӯз рӯзест, ки замин пур аз хайру эҳсон мегардад. Наврӯз рӯзест, ки нури чеҳраи ҳазрати Хизрро гирифтааст".

НАВРӢЗИ ҚИРҒИЗИСТОН

Дар Қирғизистон соати дақиқ фаро расидани Наврӯз мушаххас нест. Ҳамчунин, расм нест, ки ба манзили дӯстону ошноён бираванд ва онҳоро табрик гӯянд. Наврӯз ба фаро расидани субҳи 21 март шуруъ шуда, бо гуруби офтоб поён мепазирад. Дар ин рӯз бозиҳои варзиши, маҳфилҳои фарҳангӣ ва адаби баргузор мешаванд. Дар баъзе шаҳрҳо саворон ба либоси миллӣ ва силоҳҳои қадимӣ ба кӯчаҳо гардиш мекунанд.

НАВРӢЗИ ОЗАРБОЙҶОН

Наврӯз дар Ҷумҳурии Озарбойҷон аз чашнҳои муҳими суннатиест, ки се рӯз, яъне аз 20-ум то 23-юми март таҷлил мегардад. Дар Озарбойҷон Наврӯз ҳамроҳ бо ривоёт ва асотири аст. Мардуми Озарбойҷон бовар доранд, ки ҳар касе дар Наврӯз ба дарки баҳои хайру эҳсон намеразад, аз саодат низ барканор хоҳад монд.

Овехтани кулоҳ дар дари хона, овехтани кихаҳи холи дар тирезаи хона ҷиҳати дарёфти ҳадаи ид ва аънаҳои Наврӯзии мардуми Озарбойҷон маҳсуб меёбанд.

НАВРӢЗИ ТУРКМАНИСТОН

Наврӯзро дар Туркменистон "Наврӯзи байрам" меноманд. Дар миёни туркманҳо масали зер машҳур аст: "Омадани сол аз баҳори он пайдост".

Ин масал нишонгари он аст, ки соли нав барои туркманҳо бо фарорасии Наврӯз (баробар ба 20-уми март) Рӯзи Зан эълон гардид. Туркманҳо базмҳои Наврӯзӣ ораста, намоишномаву суруд ва рақсҳои миллӣ бо шукӯҳи хосса иҷро мегарданд. "Рақси ханҷар" аз намууди рақсҳои миллӣ ва хоси чашни Наврӯз аст.

Аз дигар маросими мурдуми туркман, ки дар маҳфили духтарон баргузор мегардад "Фол бо пиёла" мебошад. Ҳамчунин, таронаҳои муҷаовари расидани Наврӯз аз ҷониби ҷавонгон хонда мешаванд.

Наврӯзатон пирӯз бод,
Ҳар рӯзатон наврӯз бод.

НАВРӢЗИ ЭРОН

Дар ин мулк ба монанди дигар эрониҷаҳон чашни Наврӯз аз тайёрии пешакӣ шуруъ мешавад. Хонаҳоро сафед карда, нақшу ни-

гор мекунанд. Ду ҳафта пеш гандумро сабзонда, суманак тайёр мекунанд. Чоршанбеи охири сол маросиме меороянд, ки бо номи Чоршанбесурӣ маълум аст. Одатӣ дигари онҳо оташафрӯзист. Онҳое, ки дар хона беморе доранд, аънаҳои қошқазанӣ мекунанд. Дар деҳоти Фелот бошад, онҳо яқдигарро бо ин тарона наврӯзбошӣ мекунанд:

Наврӯзу навсол бошад муборак,
Шуморо ин сол бошад муборак.

Навиштани "Ҳафтсалом" аз ҷониби муллоҳо ба шоғирдони ҳеш низ маъмул аст. Дар аънаҳои Наврӯз ба бар кардани либоси нав ҳатмист.

НАВРӢЗИ АФҒОНИСТОН

Мардуми ин диёр низ хонаҳои хешро пок карда, эътиқодманданд, ки арвоҳи ниёгон дар Наврӯз ба хона бармегарданд ва агар покиву соф набошад, онҳо озурда шуда пас мегарданд.

Ҳангоми таҳвили сол чароғҳои фурӯзон карда, шир ё ширбиринҷ ором-ором рӯи деғдон бичӯшад, то Парвардигор зиндагии рӯшани сафедрӯйро насиб гардонад. Дар баъзе маҳалҳо оташ афрӯхта, аз болояш қаҳида, ин сурудро мехонанд:

Зардии ман аз ту,
Сурхии ту аз ман.

Барои пазиروي аз Наврӯз сурфаи "Ҳафтсин" таҳия мекунанд. Субҳи Наврӯз ба даҳон ширинӣ андохта, ба ҳамдигар об мепоянд. Шом бозид аз хонаи дӯстон ва ақраба карда, ба азизон ҳафт навъ мева омода мекунанд. Ҳар рӯзи аввали Наврӯз дар ин мулк чашни ҳамагонӣ бо номи Гули сурх қайд карда мешавад, ки маркаш Мазори Шариф мебошад.

НАВРҮЗ - ЭҶҶҲИ ТАБИАТ ВА ИДИ САФОВУ ПОКИЗАГИСТ

Ҳар як халқу миллат дорои расму оин, чашну маросим ва арзишҳои ба худ хос мебошанд, ки таърих ва манфиатҳои онҳоро ифода мекунанд. Наврӯз яке аз идҳои қадимтарин ба ҳисоб рафта, аз таърифи халқҳои Осиёи Марказӣ, Осиёи Хурд, Эрон ва дигарҳо бо шукӯҳу шаҳомати хосса чашн гирифта мешавад.

Ба ҳама маълум аст, ки калимаи "Наврӯз" форсӣ-тоҷикӣ буда, маъноаш "рӯзи нав" мебошад. Рӯзи нав ишора ба омадани фасли нав, итмоми фасли зимистон аст. Наврӯз иди баҳор, баробаршавии шабу рӯз ва оғози қорҳои кишоварзӣ буда, нишонаи эҷиши табиат, покшавии рӯҳ ва оғози ҳаёти нав дар соли нав мебошад. Аз рӯи тақвими солшумории шамсӣ Наврӯз ибтидои соли нав аст.

Бояд гуфт, ки Наврӯз таърихи хеле қадим дорад. Сарчашмаи қадимтарине, ки аз ҷаҳнгирии Наврӯз гувоҳӣ медиҳад, китоби муқаддаси зардуштиён - "Авесто" мебошад.

Дар "Наврӯзнама"-и Умарӣ Хайём дар давраи шоҳ Чамшед ҳамчун ид чашн гирифтани Наврӯз таъкид гардидааст. Мутафаккир доир ба сабаби пайдоиши Наврӯз чунин менависад: "Сабаби ном ниҳодани Наврӯз аз он будааст, ки Офтоб дар сесаду шасту панҷ шабонарӯз ва рубӣ аввали дақиқаи Ҷамал боз ояд ва чун Чамшед он рӯзро дарёфт, Наврӯз ном ниҳод ва чашн оин овард ва пас аз он подшоҳон ва дигар мардумон ба ӯ иқтидо карданд, чун он вақтҳо подшоҳони Аҷам дарёфтанд аз баҳри бузургдошти офтоб, онро нишона карданд ва он рӯзро чашн сохтанд ва оламиёнон ҳабар доданд то ҳамагон онро бидонанд ва он таърихро нигоҳдоранд. Бар подшоҳон воҷиб аст, ки ойину расми мулуқро ба ҷой оранд ва баҳри мубораки ва баҳри таърих ва хуррамии қардан дар аввали сол. Ҳар кӣ рӯзи Наврӯз ба хуррамии пайвандад, то Наврӯзи дигар умр дар шодӣ гузаронад ва ин таҷрибатаро ҳукамо аз бо-лои подшоҳон карданд".

Дар замони Сосониён чашнгирии иди Наврӯз шаш рӯз давом менамуд. Панҷ рӯзи аввали моҳи фарвардин ба онвони "Наврӯзи омма" ва рӯзи шашуми моҳ бо номи "Наврӯзи хосса" чашн гирифта мешуд. Дар панҷ рӯзи аввал тамоми мардум, дар рӯзи шашум бошад, одамони наздики шоҳ ин идро бо тантана қайд мекарданд. Дар муддати шаш рӯз мардум хурсандӣ мекарданд, кинаву адоватро аз худ дур менамуданд, дастархонҳо ораста, якдигарро ба меҳмонӣ меҳонданд. Бо шарафи ин иди бузург зиндониён аз маҳбас озод, гуноҳи гунаҳгдон авф карда мешуд.

Аз таҳлил ва омӯзиши сарчаш-

маҳо бармеояд, ки Наврӯз таърихи зиёда аз шашҳазорсола дорад. Сабаби бузургдошти чашни Наврӯз ғайр аз он ки оғози табиат аст, ба воқеияти зерин вобаста мебошад:

1. Каюмарс, ки гӯё нахустин подшоҳ аст ва Ҳушанг, ки подшоҳи Пешдодӣ мебошад, дар ҳамин рӯз таваллуд ёфтаанд.

2. Зардушт дар ин рӯз офарида ва дар ҳамин рӯзи хуррам аз ҷониби Аҳурамазда ба пайгамбарӣ баргузида шудааст.

3. Фаридуншоҳ дар ин рӯз кишвари паҳновари Эронро миёни се фарзанди худ тақсим намудааст.

Абӯрайҳони Берунӣ дар китоби худ "Осор - ул - боқия" менависад, ки "аз расмҳои порсиён Наврӯз чист? Нахустин рӯз аст, аз фарвардинмоҳ ва 3-ин ҷиҳат "рӯзи нав" ном кардаанд, зеро ки пешони соли нав аст, он чи аз паси ӯст, аз ин панҷ рӯз ҳама чашнхост".

Наврӯз чашни табиат, чашни рӯзи аввали баҳор аст. Баъди рӯзҳои сарди зимистон дар Наврӯз гӯё зиндагии тоза шуруъ мегардад. Дамидани сабза, сабз шудани дарахтон, парафшонӣ қардани парандагон ба инсон нерӯ ва илҳоми тоза мебахшад. Дар Наврӯз шавқи зистан, зақӣ муҳаббатҳои хондани суруди баҳорӣ пайдо шуда, деҳқонро барои меҳнат қардан ҳидоят менамоянд, зеро хуррамии дунё ба кишукори деҳқонӣ вобаста аст:

Беҳ аз саннои олам

деҳқон аст,

Ки ваҳшу тайрро

роҳатрасон аст.

Ҷаҳонро хуррамай аз деҳқон аст,
Аз ӯ гаҳ заръ, гоҳе Бустон аст.

Дар арафаи Наврӯз ҳаво гарм шуда, табиат аз нав эҷе мегардад, аз ин рӯ, онро иди сафову покизагӣ низ меноманд. Наврӯз хусусиятҳои ба худ хос дорад. Дар ин ид ҳама хонаҳои худро ба тартиб мебароранд, қарзҳои ба зимма дошташонро ҳисобӣ мекунанд, либосҳои наву тоза мепӯшанд, заминро шудгор мекунанд, ҳашарҳо мегузаронанд. Одатан, дар рӯзҳои иди Наврӯз ба меҳмонӣ рафтан, шинонидани дарахти мевадор, сайри табиати баҳорӣ аз суннатҳои ниёгонӣ мо аст.

Қабл аз оғози иди Наврӯз одамони маросими "покшавӣ" - ро ба ҷо меоранд. Бо ин мақсад дар чоршанбеи охири пеш аз Наврӯз дар кӯчаҳо гулхан меафрӯзанд, ки одамони бояд ҳафт маротиба аз болои он бичаҳанд. Воқеан, Бозор Собир ин манзараро дар шеъри худ чунин ба қалам додааст:

Саеғоти оташ бурдаем,

Оташпарастон ҳар қучо.

Эй аз ту ҳам сад илтимос,

Эй аз ту ҳам сад илтиҷо

Сурхи рӯятро бидех,

Зардии рӯятро бигир.

Гармии рӯятро бидех,

Сардии рӯятро бигир.

Дар рӯзи охири соли қухан одамони ба сӯи якдигар об мепоянд, ки ин рамзи аз гуноҳҳои соли гузашта тоза шуданро ифода мекунанд.

Тахминан ду ҳафта пеш аз ид одамони сабзаӣ гандум мекунанд, ки то иди Наврӯз тахминан 5-7 см қад

мекашад. Сабза ороиши дастархон буда, нишонаи эҷиши ҳаёти нав ва оғози соли нав мебошад. Дар арафаи ид аз гуноҳҳо тавба қардан, бо душман дӯст шудан, қарзҳои бахшидан аз амалҳои беҳтарин аст, зеро дар рӯзҳои Наврӯз гӯё фаршитаҳо ба шахсе, ки ниёти поку дили соф дорад, хушбахтиҳо меоранд.

Маросими хеле хуби анъанавӣ дар Наврӯз - тартиб додани дастархони идонаи "ҳафтсин" ва "ҳафтшин" мебошад. Дастархони ҳафтсин аз ҳафт маҳсулоте тартиб дода мешавад, ки бо ҳарфи "с" оғоз меёбанд. Ин дастархон чунин маҳсулотҳоро дар бар гирифта намумкин аст: сабза, суманак, сирпиёз, себ, санҷид, сирко, сабзӣ. Дастархони ҳафтшин бошад аз он маҳсулоте иборат аст, ки бо ҳарфи "ш" оғоз мегардад. Дар дастархон ноҳои ширмоли гандумӣ, ҷавӣ ва зағора гузошта мешаванд. Аз сабзаӣ гандум барои дастархони наврӯзӣ суманак тайёр мекунанд. Ҳангоми суманакпазӣ занону духтарон ҷамъ шуда, рақсу сурудҳои мекунанд:

Суманак дар ҷӯш мо кафча

занем,

Дигарон дар хоб мо дафча

занем.

Дар айни замон анъанавӣ чашнгирии Наврӯз хеле маъмул гардид, дар натиҷа онро дар даҳсолаи охир мамлакатҳои Осиёи Марказӣ Иттиҳоди Давлатҳои Мустиқил иди расмӣ ва рӯзи истироҳат эълон намуданд.

Тоҷикистониён Наврӯзро бо таъби идона пешвои мегаранд. Субҳидам садои қарнай, сурнай ва на-

қора мардумро ба ид даъват мекунад. Бахшида ба чашни Наврӯз мусобиқаҳои миллий, аз қабилӣ гуштингирӣ, бандкашӣ, бузқашӣ, хурӯсчанг ва монанди инҳо барпо мегардад.

Наврӯз иди бузург аст. Танзими ҳуқуқи иди "Наврӯз" баҳри инкишофи муносибатҳои фарҳангии давлатҳои ҷаҳнгирандаи он хеле муҳим мебошад. Ин аст ки аллакай мамлакатҳои ҷаҳон ба ин иди бошукӯҳ таваҷҷуҳи хосса зоҳир менамоянд.

Иҷтисоии 64 Ассамблеяи Генералии СММ лоиҳаи Қатънома дар бораи "Рӯзи байналмилалӣ Наврӯз" аз ҷониби намоёндогони давлатҳои Тоҷикистон, Қирғизистон, Қазоқистон, Туркменистон, Эрон, Афғонистон, Туркия, Озарбойҷон қабул намуд. Дар асоси банди 49 дастури қори худ ва таҳти унвони "Фарҳанги ҷаҳон" Қатънома "Дар бораи Рӯзи байналмилалӣ Наврӯз" қабул ва 21 мартро ҳамчун Рӯзи байналмилалӣ Наврӯз эълон намуд, давлатҳои ҷаҳнгирандаи Наврӯзро баҳри омӯзиши таърихи пайдоиш ва анъанаи ин ид бо мақсади паҳн кардани донишҳои оид ба мероси Наврӯз дар арсаи ҷаҳонӣ, давлатҳои аъзои Созмони Милалӣ Муттаҳид, хусусан, муассасҳои махсусгардонидашудаи он, Фондҳо ва барномаҳои, ки ба маъсалаи маориф, илм, фарҳанг саруқор доранд, ташкилотҳои байналмилалӣ ва минтақавӣ манфиатдор, ҳамчунин, ташкилотҳои ғайриҳукумати бари иштирок дар чорабиниҳои наврӯзӣ даъват намуд.

Ҳамин тариқ, Наврӯз ба рӯйхати мероси ғайримоддӣ фарҳангии инсон ҳамчун анъанаи фарҳангии бисёре аз халқҳои дохил гардид.

Вобаста ба ин, собиқ Мушшии умумии Созмони Миллалӣ Муттаҳид Пан Ги Мун оид ба Наврӯз гуфтааст: "... ман итминони комил дорам, ки мамлакат ва халқҳои ҷаҳон ба таърих ва оинҳои ин ид таъна муда, кӯшиши дар ҳамоҳангӣ бо олами табиӣ зистанро мекунанд ва сулҳу иродаи некро дар сайёра пойдор менамоянд". Аз ин хотир, ҷаҳонишавии Наврӯз давлатҳои ҷаҳнгирандаи онро водор месозад, ки арзишҳои фарҳангии наврӯзии худро нигоҳ дошта, муносибатҳои байналмилалиро дар таҳкими ин иди миллий тақвият бахшанд.

Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дар қатори дигар идҳои Наврӯз иди маъмултарин ва дӯстдоштатарин ба ҳисоб рафта, чашнгирии он 21-24 март муқаррар шудааст.

Ҳамин тариқ, Наврӯз иди қадимтарини мардуми ориёнаҷод буда, онро бо маҳбубияти хосса чашн гирифтани, муносибатҳои фарҳангиро бо давлатҳои дигар оид ба ин ид таҳким бахшидан, аз худшиносии худогоҳӣ ва ниғаждорӣ арзишҳои фарҳангии ниёгон дарак медиҳад.

ҶАШНИ ДҶСТҶИ ВА МУТТАҶИДКУНАНДАИ ХАЛҚҶО

**Наврӯз ҷаҳонӣ шуд, Наврӯз муборак бод,
Бар мардуми мо ин бахт, ин рӯз муборак бод.**

Наврӯзро барҳақ иди сари Соли нав, иди эҷиши одами олам, иди наврастагиҳои зиндагӣ ва иди идҳои мегӯянд. Фазилату хайру баракати нишоту манзалати Наврӯз аз ҳазорсолаҳо то ба имрӯз ба мо расидааст. Вале бо тақозои замон, як давра Наврӯз аз забонҳои монду онро як чизи хилофи даврони дунявӣ донистанд. Шукр, ки бо кӯшишҳои Президенти мамлакат, Пешвои муаззамии миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон чашни Наврӯз ба мисли идҳои Рамазону Қурбон ва анъанаву суннатҳои дигари милли-динӣ ва фарҳангиамон аз нав зинда шуд. Мардум боз эътимод карданд, ки Наврӯз қадимтар аз мазҳабҳои динҳои дигар будааст. Ин рӯзест, ки табиат набарзи ҷони тоза мегардад. Бо фарорасии иди Наврӯз дар тамоми Машриқзамин ва як қатор кишварҳои Осиёи Аврупо мардум бо қори созандагӣ аз нав шуруъ мекунанд. Дар ин рӯзҳо ҳатто андешаву тафаккур, орзуву умед ба зиндагиҳои мардум боз мегардад. Дар Тоҷикистони азизамон нисбат ба Наврӯз эҳтироми хосса зоҳир қарда мешаваду он яке аз падидаҳои миллии мо маҳсуб меёбад. Сол аз сол муборак будани ин ид айёнтар мегардад. Ин далели он аст, ки мардуми Тоҷикистон ба ин рӯз фардои кишварамон эътимоди қавӣ доранд. Аз фурсати истифода бурда, кулли омӯзгорон ва донишҷӯёнонро бо чашни Наврӯзи байналмилалӣ, ки воқеан ҳам чашни дӯстӣ ва муттаҳидкунандаи халқхост, табрик намуда, ба онҳо саломатӣ, саодатмандӣ ва тамоми хушиҳои оламро таманно дорам.

**Шаҳло Худобахшова,
донишҷӯи курси 3-юми ихтисоси 1-26020202т**

Дар бошукӯҳ гузаронидани чорабиниҳои фарҳангии шаҳриву ҷумҳуриявӣ донишҷӯёни донишгоҳ, баҳусус гулдухтарон бо иштироки фаъолони хеш саҳми назаррас доранд. Аз ҷумла дар баргузори чорабиниҳои фарҳангӣ таҳти унвони "Корвони шодӣ", ки 21-уми март сурат гирифт, 200 нафар донишҷӯён ҳамчун домоду арӯс ширкат варзиданд.

ҲАМА ДАР ПИРАҲАНИ НАВРӢЗ АСТ

Ибтидои Ҳамал зи Наврӯз аст,
Ёд гириш, ки сию як рӯз аст.

Иҷлосияи 64-уми Ассамблеяи Генералии Созмони милали Муттаҳид (23-юми феврари соли 2010) дар бораи "Рӯзи байналмилалӣ Наврӯз" эълон шудани 21-уми март қатънома қабул кард ва бо ҳамин наврӯзи тоҷикон ва қавмҳои ориёӣ ҷаҳонӣ шуд.

Қаблан низ дар Эрони бостон ва саросари қаламрави Мисру Юнон, Туркия ва Курдистон, Ҳинду Чин сарфи назар аз дину мазҳаб Наврӯзро чун ҷашни зебӣ, баҳор, оғози солу кишту кор дӯст мебошанд ва пазирой мекарданд. Дигаргуниҳои бузург, ки тӯли даҳсолаҳои охир дар рӯзгори мардуми форсизабон - Тоҷикистону Эрону Афғонистон рух доданд, шукӯҳу шаҳомати Наврӯзро амалан дар ҷашми тамоми ҷаҳонӣ-ён бештар ҷилва дод:

**Бази гул дар ҷашми Наврӯз аст,
Ҳама дар пираҳани Наврӯз аст,
Ҳар кучо анҷумани Наврӯз аст,
Тоҷикистон Ватани Наврӯз аст.**

Наврӯз аз тамоми ҷашнҳои гузашта барои мардуми шарифи мо азизу муътабар аст. Чунки ҷашни Наврӯз аз қадимулайём чун рамзи оғози нек буда, мардумро ба зиндадилӣ, кӯшишу ғайрат ва дӯст дошта-

ни табиату зиндаги илқо менамояд.

Бесабаб нест, ки қариб ҳамаи шоирони классик, муосир ва гузаштаи дур Наврӯзро васф намудаанд. Олимон доир ба Наврӯз рисолаҳо таълиф кардаанд, ромишгарон оҳангу сурудҳо эҷод кардаанд, мусаввирон суратҳо кашидаанд ва мардуми меҳнатӣ байту таронаҳо гуфтаанд.

Наврӯз ба иди баҳору меҳнат бардаму нишот, чусту чолокӣ, сабзу хуррамии шаҳру деҳот ва дӯстии халқҳо мубаддал гардидааст.

Ба қавли Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои муаззами миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон "Фарҳанге, ки барои беҳбудӣ рӯзгори инсон хидмат мекунад, моли тамоми башар аст. Вай мисли офтоб аз дилу хиради миллате тулӯ мекунад, марзу сарҳадҳоро мегузарад ва ба ҳам зиёву ҳарорат ба армуғон мебарад". Наврӯз маҳз чунин фарҳанг аст...

Наврӯз аз ҷашнҳои бостонии аҳли меҳнат мебошад, ки тасвир ва инъикоси онро дар адабиёт ба Ҷамшед нисбат додаанд. Дар китоби "Наврӯзнама" низ, ки онро ба Умари Хайём нисбат медиҳанд, асосгузори ин ҷашн будани Ҷамшед қайд гардидааст. Хайём аз сесаду шасту панҷ шабонарӯз иборат будани ду давраи офтобро нишон додааст. Ин дав-

раи офтоб, ки ба охир расад, сол поён ёфта, аввалин моҳи Ҳамал фарвардин фасли баҳор оғоз меёбад.

Айёми нав, рӯзу соли тоза дохил мешавад, олами наботот амал мекунад. Дар бораи чанд рӯз ҷашн гирифта шудани Наврӯз маълумотҳои мухталиф мавҷуд аст. Ал-Берунӣ дар аҳди Сосониён шаш рӯз ид шудани Наврӯзро хотирнишон намудааст.

Васфи Наврӯз дар рубоиёти Умари Хайём низ акси худро ёфтааст. Хайём Наврӯзро аз он ҷиҳат хуш мешуморад, ки он пас аз моҳи шабдарозу сарди дай (зимистон) омада, таъби мардумро шод мегардонад:

Дар чехраи гул шабнами Наврӯз

хуш аст,

Дар тарфи чаман рӯи дилафрӯз

хуш аст.

Аз дай, ки гузашт, ҳарчи гӯй,

хуш аст,

Хуш бош зи дай магӯ, ки имрӯз

хуш аст.

Аксари шоирони гузашта зебоию фусункорӣ табиати баҳорро вобаста бо ҳаёту ҳоли худ ва ё ягон мавзӯи дигар тасвир намудаанд.

**Шукрона Шарифова,
магистри соли 2-юми факултети иқтисодӣ ва молия,
иҳтисоси 1-250104109**

Миллати тоҷик соҳиби ойину суннатҳои бостонӣ ва фарҳанги қадима буда, дар тамаддуни ҷаҳонӣ саҳми сазовор гузоштааст. Суннату ойинҳои нек ва ҷашнҳои миллии мо, мисли Наврӯз, Меҳргон ва сада дар тӯли таърих барои тарғиби ахлоқу маънавияти созанда хизмат мекунад.

Эмомалӣ Раҳмон

ФЕСТИВАЛ-ОЗМУНИ ҶУМҲУРИЯВИИ "ҶАКОМАИ ГЕСӢ"

Дар ҷамъбасти фестивал-озмуни ҷумҳуриявии "Ҷакомаи гесӯ", ки дар аввалин рӯзҳои баҳорӣ ба вуқӯъ пайваст, 25 нафар гулдухтарони донишгоҳ фаъолона иштирок намуда, бо тухфаҳои хотиравӣ қадрдонӣ карда шуданд.

ҲАР КИ ҲАНДОНАД ЯТИМИ ҲАСТАРО...

Ёрӣ расондан ва дасти саҳо дароз намудан ба ятимону маъюбон ва шахсони камбизоат нишони хирадмандӣ ва ҷавонмардӣ маҳсуб меёбад. Ин ҷиҳатро омӯзгорону донишҷӯёни Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон ба хубӣ дарк намуда, пайваста кӯшиш мекунанд, ки ба ин қабил ашхос дасти мадад дароз намуда, рӯҳу таъабашонро болида гардонанд.

Аз ҷумла бо ташаббуси департаменти корҳои тарбиявӣ дар яқоягӣ бо гурӯҳи волонте-

рии "Эко+" ва донишҷӯёни тибқи квотаи президентӣ таҳсилкунандаи донишгоҳ дар арафаи ҷашни Наврӯзи байналмилалӣ аъзоёни ансамбли "Зухал"-и донишгоҳ ба мактаб-интернати №1-и шаҳри Душанбе рафта, дар назди тарбиятирандагон бо барномаи хуби консертӣ баромад карда, хотири онҳоро шод гардонданд ва ба онҳо тухфаҳои хотиравӣ тақдим намуданд.

Машқи қалам

Дуои модар

Дарозтар аз мӯят,
Форамтар бошад рӯят.
Эй модари хушрӯям,
Мекунам ёди рӯят.
Ту азизӣ бароям,
Модари беҳамтоям.
Корам барор мегирад,
Агар диҳӣ дуоям.

Модар

Ай модари ҷон, ҷону ҷаҳон бар ту фидо,
Доим бошад вирди забон номи туву номи Худо.
Мешуд, ки намешудем мудом аз ту ҷудо,
Як давлате ҳаст очадорӣ бар шоҳу гадо.
Ай модари ҷон дар дилат доим аламай,
Бинам ҳамеша зи гирия ҷашмоти варамай.
Аз кардаву нокардаи атфол ашкати ҷорист,
Ё гирияи шодист ё гаҳе ашқи ғам аст.
Эй мардуми очадор донед доим,
Модар бошад, ганимати ҳар лаҳза.

Қасам ба шири покати ҷонро фидо намоям,
Бо қалби ҳам пур аз меҳр дилро адо намоям.
Бо ин ҳама мушкilot бошӣ ту офаранда,
Ҷойи туро бар дида баъд аз Худо намоям.
Дар дили ман ҷойи ту, эй модари меҳрубан,
То бахти ман қушояд, доим дуо намоям.
Ахтари ман ту бошӣ, мудом дар шабҳои тор,
Нахоҳам худро ҳаргиз, аз ту ҷудо намоям.
Ба ҳар коре бароям бисмиллоҳи ғям аввал,
Номи модар гирифта баъдан ибдо намоям.

**Зулҳиҷаи Сафаралӣ, донишҷӯи
курси 1-уми иҳтисоси 1-50010105а**

ЭЙ ДИЛ БИЁ БЕДОР ШАВ, НАВРӢЗ ШУД НАВРӢЗ ШУД

Наврӯз, ки ҷаҳонӣ шудааст, бигзор ҳар сол инсонҳоро ба ҳамдигар наздиктар ва аз сарвати дӯстиву бародарӣ баҳравар намояд.

Эмомалӣ Раҳмон

**Эй дил биё бедор шав, Наврӯз шуд Наврӯз шуд,
Аз бахт бархӯрдор шав, Наврӯз шуд,**

Наврӯз шуд.

**Бикшо дари кошонаро оғоз кун афсонаро,
Бо шавқу шодӣ ёр шав, Наврӯз шуд,**

Наврӯз шуд.

Наврӯз аз ҷашнҳои бостонии мардуми мост. Мардуми мо ҳар сол аз аввали моҳи Ҳамал, ки шурӯи фасли баҳор аст ва бад-ин тартиб лаҳзаҳои таҳвили сол мутобиқи тақвими ҷалолӣ, дақиқан оғози солест, ки сесаду шасту панҷ рӯз, панҷ соату чилуҳашт дақиқава ҷаҳор сония ба тӯл меанҷомад, ки 21-уми март оғоз мешавад, Наврӯзро ҷашн мегиранд. Наврӯз ё рӯзи нав оғози зиндагии нав аст. Наврӯз бо номҳои гуногун: иди Наврӯз, Наврӯзи ҷамшедӣ, Наврӯзи султонӣ, Наврӯзи ҷалолӣ, ҷашни Фарвардин, ҷашни баҳор, иди сари сол машҳур аст ва аз умумитарин дерпойтарин ҷашни миллии мардуми мост.

Муҳимтар аз он лиҳоз, ки асрҳои тӯлонист мавриди таваҷҷуҳи мардуми мо ва сарзаминҳои ба мо фарҳанги дерини муштарақдошта қарор дорад ва мударатҳост, ки фарорасии қадами хуҷастаи онро лаҳзашуморӣ мекунем ва пероҳани тоза медӯзем, шириниҳои лазиз мепазем, хонатақонӣ мекунем ва бузургу кӯчактарин ойину суннатҳои хонаводагӣ мазҳабӣ ва миллии хешро меҳонем, ҳамзамон бо он анҷом бидиҳем ва чун ин лаҳзаҳои саъд фаро мерасад, ба дидори ҳам мешитобем, фаромӯш аз он ки дар қаҳрем ё ошти, наздикем ё дур, дороем ё нодор ҳадаву идонаҳо мубаддал мекунем. Наврӯз ҳама ҳусн аст ва ин арӯси асифу пок, андешаи нек, кирдори нек ва гуфтори некро шаҳаншоҳи ҳама порсоиҳо дар бағал дорад.

**З. Ниёзова, мутасаддии
орози эстетикӣ ДТТ**

Ҳар рӯзатон наврӯз бод, наврӯзатон фирӯз бод!

Наврӯз Муборак!

Чашни Наврӯз таърихи қадима дошта, то ҳанӯз пайдору побарҷост. Чашнест, ки васфу ситоишаш дар ҳар давру замон дар осори шоирону нависандагон, муҳаққиқону таърихшиносон аксандозӣ мекунад. Назари ҳеҷ хунарманди дунёи суҳан бебаҳра аз ҳусни ин чашни муборак намондаю силки хунараш тасвиру тобандагии хушиву завқи тамошоини ин чанширо ба таъхир наандохтааст. Устод Садриддин Айни яке аз ин хунармандони забардасти суҳан аст, ки дар асари мондагори худ "Ёддоштҳо" дар ҷилди 2-юм дар "Сайри Файзобод" ва дар ҷилди 4-ум таҳти унвони "Иди наврӯзӣ ва сайри Ширбадан" ин баҳрабардориро аз таҷлили ҳамонвақтаи замони наврасию ҷавонияш дар Бухоро бо тамоми ҷузъиёти ҳақиқияш ба риштаи тасвир кашидааст. Устод аз шукӯху эътибори ин чашни қадима ёдрас шуда менигорад: "Иди Наврӯз, ки дар сари соли шамсӣ дар аввали ҳамал сар мешуд, яке аз идҳои пеш аз исломият аст. Бинобар ин халқи тоҷик, дар ҳолате, ки иди рамазон ва иди қурбон барин идҳои диниро як рӯз барпо мебошад, иди Наврӯзро ҳафтаҳо давом меод". Махсусан, "Дар Бухоро дар он вақтҳо Наврӯзро, ки иди баҳори умумии форсизабонан аст, бисёр ҳурмат мекарданд". Махсусан вижагиҳои ин чашнро эътироф кардаву эҳтироми хос доштаанд амирони дарборӣ, ки маросимҳои махсуси динӣ ташкил мекарданд ва ба муносибати ин ид чандруза сайрҳои расмӣ ташкил мекарданд. Дар рӯзи Наврӯз дар арки амир як маросими динӣ ташкил намуда, зиёфат меҳурданд, пул мегирифтанд ва хилъат мепӯшиданд ва пас аз Наврӯз ба шарафи соли нав чандруза сайрҳои расмӣ ташкил мекарданд ва монанди инҳо". Ин сайрҳои расмӣ халқӣ дар калонтарин сайргоҳҳо Ширбадан ва Файзобод понздаҳрӯзӣ ё мӯддати як моҳ давом мекард. Устод Айни моҳирона аз мушхидаҳо дидаҳои манзараи ин сайргоҳҳоро чунин ба қалам медиҳад: "Дар Ширбадан сайргоҳи асосӣ дар ду тарафи роҳи қалоне, ки аз пешу қорбоги амир мегузашт, бино ёфта буд: дар вақти аз шаҳр рафтани дар дасти чап майдони атрофшох иҳота кардашуда буд, ки вайро чилтанобӣ (дахғектарӣ) меномиданд ва он бо дарвозаи қалоне даромада мешуд. Дар даруни ин иҳота маҷиди чомеъа, баъд аз он майдонҳои чавкӣ

ТАҶЛИЛИ ИДИ НАВРҶЗ ДАР "ЁДДОШТҲО"-И УСТОД САДРИДДИН АЙНӢ

(базми умумӣ) ва дигар тамошохонаҳо воқеъ шуда буд ва дигар ҷоҳои онро озуқафурӯшон, қассобон ва ошхонадорон ишғол мекарданд. Аз охири ин майдон бо як дарвоза бароҳи калон баромада мешуд ва дар тарафи ҷануби ин ҷой роҳи дарвозаи чорбоғи амир ва дар паҳлуи дарвозаи чорбоғ айвонҳои пешушода бино ёфта буд, ки дар он ҷо барои тамошои дарбориён менишастанд. Дар тарафи шимоли роҳ айвони дарозе буд, ки дар вай дар айёмӣ сайр базозон, ҳавлогарон, атторон ва дигар дӯкдорон ҷой мегирифтанд. Тамошоҳои асосии сайр пеши дарвозаи подшоҳӣ буд, ки ҷои тангтарини ин сайргоҳ ҳамон ҷо буд. Ҳар пагоҳ дар он ҷо аввал чавкӣ ва баъд аз он маъракаи гӯштингирӣ ташкил меёфт. Ин тамошоҳо дар ин ҷо аввал дарбониён бо осудагӣ ва баъд аз он дӯкдорон бо нимосудагӣ мидиданд. Аҳолии шаҳраи саҳро, ки гурӯҳ-гурӯҳ меомаданд, чизеро намедиданд, чунки ясаулдон барои ниғаҳдорӣ майдони базм ва гӯшти онҳоро ба ҷӯбдасти худ зада пас шишонидан меҳостанд. Бинобар ин, аҳолии одии тамошобин на пеш рафта метавонист ва на пас, ба болои ин ҳар соат бими он буд, ки дар зер гурӯҳи анбӯх монда поймол шавад." Гарчанд ин чашнҳои расмӣ дарборӣ ба чашми халқи одӣ бисёр ҷолиб намояд ҳам, дар он аз бисёр чамъ омадани мардум осуда ин чашнро тамошо карда наметавонистанд. Аз ин рӯ, ба бештари

аҳолии одии Бухоро сайрҳои халқӣ писанд меафтод, ки дар он ҷо озодона сайру гашт кунанд. Дар он вақт сайргоҳи калонтарини халқӣ ин сайргоҳи Файзобод маҳсуб меёфт. Оғози ин сайргоҳ аз 20 феврал шуруъ шуда то 22-юми март ҳар рӯзи чумъа идома меёфт. "Файзобод деҳаест дар шимоли шарқии шаҳри Бухоро дар масофаи як километр, ки боғоти хуб ва киштзори васеи сероб дорад ва ҳоло дар он ҷо колхозе ба номи "Маориф" ташкил ёфтааст." - шарҳ медиҳад устод С. Айни.

Ба таҷлили иди Наврӯз мардумон ба саҳро баромада сайргоҳро меоростанд. Калонтарин базмгоҳ ва сайрҳои халқӣ, ки дар Файзобод ораста мешуд, гурӯҳҳои одамони гуногун аз деҳаҳои гирду атрофи Бухоро ҳар рӯзи чумъа ба ин сайргоҳ меомаданд. Дар ин базмгоҳҳо хунармандон хунарҳои худро ба намоиш ва фурӯш мегузоштанд. Дар ин ҷо ҳаргуна бозиҳои ташкил намуда мардум байни худ мусобиқаҳо меоростанд. Аз ҷумлаи ҷаҳ-ҷаҳбозӣ, дав-давбозӣ, чормағбозӣ, тухмбозӣ, зочабозӣ, бучулбозӣ, тасмабозӣ, гир-гирдакбозӣ, саъвабозӣ ва ҳар намуди мусобиқаҳои халқӣ ва гӯштингирӣ ташкил мекарданд. Устод Айни менигорад: "Баъд аз хӯрок ҳар қадомамон бар рӯи алафи навраса дароз кашида ёзидем. Аммо Мулло Ҳомид ва Зайниддин-хоҷа наёзида ва пиёлаҳои барои дойира дар даст гирифта ба ғазалхонӣ даромаданд. Ҳавои суруд бо ҳавои форами баҳор омехта ба кас ҷони тоза меод. Ҳанӯз ғазалхонӣ

ба поён нарасида буд, ки як гурӯҳ ҷавонон пайдо шуда дар роҳи замини юнҷае, ки мо дар он ҷой гирифта будем, ҷаҳ-ҷаҳбозӣ сар карданд: ду кас аз онҳо як фӯтаи сементиро аргамчинвор тофта, бар болои рош он фӯтаро аз ду тараф кашида рӯ ба рӯи ҳам истоданд. Дар аввали кор фӯтаро аз замин баробари зонаи худ баланд доштанд. Ҷавонони дигар аз болои он фӯта ҷаҳида гузаштанд. Дар навбати дуюм фӯтаро баробари нофи худҳашон баланд доштанд. Ин даъфа чанд нафар аз ҷаҳандагон, бе он ки пошон ба фӯта бархӯрад, ҷаҳида гузашта тавонистанд, пой ду нафар ба фӯта печида онҳо рӯиноки бар замин афтоданд. Дар даъфаи сеюм фӯтадорон баробари синаи худ доштанд. Дар ин даъфа нимаи ҷаҳ-ҷаҳбозон гузаштанд ва нимаи дигарон афтоданд. Дар навбати чорум, ки фӯта баробари китфи фӯтадорон дошта шуда буд, ҳеҷ кас гузашта натавонист ва ҳамашон афтоданд". Ҳар шахс метавонист ба бозиҳои ба таъбаш дилхоҳ рафта аз наздик тамошо кунад ё агар мехоста бошад бозӣ кунад. Тамошое, ки бештар наврасон ва ҷавонорон ба худ ҷалб мекард ин зочабозӣ ва саъвабозӣ буд. Саргармӣ ва хушии ин бозингаронро устод Айни чунин баён кардааст: "Саъвабозӣ боз тамошои дигар дошт-тамошобинон тахминан сад қадам дуртар аз саъвабоз дар рӯ ба рӯи саф кашида меистаданд. Саъва, ки бар сари дасти соҳибаш нишастааст ба тамошобинон бо диққат чашм меदӯхт. Ҳар гоҳ ягон тамошобин дар байни ангушти худ пул ва ё тангаро бардошта ба ӯ нишон диҳад, парандаи хурдҷуссаи назарногир дар парвоз меомад ва ба сӯи он кас рафта он пул ё тангаро дар нӯли худ гирифта бозгашт омада ба дасти соҳибаш менишаст ва тухфаи овардаашро бар кафи соҳибаш партофта, дасти ӯро нозукона нӯл задан мегирифт ва соҳибаш аз кисаи худ пистарезаро бароварда ба ӯ меод. Саъва баъд аз фурӯ бурдани ин "навола" боз ба тарафи тамошобинон рост шуда ба онҳо чашм меदӯхт ва мунтазири тухфаи нав мешуд". Тартиби чашнгирии Наврӯз албатта бе мусобиқаи гӯштингирӣ комил нест.

Зеро ин намуди мусобиқа яке аз суннатҳои ин чашн мебошад, ки аз қадимулайём бо Наврӯз пайвандӣ дорад. Гӯштингириро устод Айни яке аз ҳаракатҳои бадан, обу тоб ва қувватдодани бадан доништа мегӯяд: "Дар замони пеш деҳқонони тоҷик пеш аз соли нав - пеш аз моҳи ҳамал - дар ҳар деҳа ба майдонҳо чамъ шуда гӯштингирӣ ва дигар ҳаракатҳои баданӣ карда, гуё ба тани аз сармои зимистон афсӯрдашудаашон қувваи нав меоданд ва дар аввали ҳамал се рӯз сайругашти умумӣ карда, ба киштукор мебаромаданд." Дар сайри Файзобод низ ин намуди гӯштингирӣ байни паҳлавонону ҳаваскорони ин мусобиқа шуда мегузашт, ки васфаширо устод Айни чунин нигоштааст: "Баъд аз дав-давакбозӣ, гуштигирӣ (кураш) сар шуд. Дар гӯштигирӣ эълон карданд, ки аҳолии тобеоти ноибнишини Галаосиё бо аҳолии тобеоти ноибнишини Мазор (Баҳауддин) гӯшти хоҳад гирифт. Шаҳриҳо бетараф меистанд ва ҳар тараф, ки мағлуб шавад, ба вай ёри медиҳанд. Тамошобинон чор тарафи як таноб заминро фаро гирифта нишастанд: галаосиёҳои дар тарафи ғарб ва нимаи тарафи шимол, мазориҳо дар нимаи дигари тарафи ҷануби замин ҷойгир шуданд. Аввал дар маърака аз ду тараф ҷавонони хурдсол баромада зурозмоӣ намуданд - галтиданд ва галтонданд. Баъд аз он паҳлавонони миёнаҳел баромаданд ва дар охир навбат ба паҳлавони номдор расид. Дар ин давраи гӯштингирӣ мазориҳо голиб омаданд ва шаҳриҳо ба ёри галаосиёҳои расиданд". Ҳамин тариқ, як моҳ дар сайргоҳҳои Файзобод ва Ширбадан шаҳри Бухорои ҳамонвақта иди Наврӯз идома ёфта мардум аз ин чашни мардуми баҳрабардорӣ мекарданд.

Тазаккур бояд дод, ки устод Садриддин Айни ин мусаввири моҳир ин ҳам тасвири ҳар боло зикр кардари Достони Сайри Ширбадан боз ҳам муҷаллотар ба риштаи назм кашидааст.

Хулоса, Садриддин Айни ба воқеаҳои таърихи таҷлили иди Наврӯз дар "Ёддоштҳо"-яш рӯзгори гузаштаи миллати тоҷикро, таърихи чашни Наврӯзи ҳамонвақтаи Бухоро ва суннатҳои ниёгонро зинда доштааст.

**Тағойгули Саъдулло,
корманди китобхонаи
донишгоҳ**

Зан-Модар олиҳаи зиндагӣ ва хушбахтӣ, муқаддастарин шахси башарият мебошад. Агар бобои Одам аввалин шахсе бошад, ки Худованд офарид, пас зан-модар он шахсе мебошад, ки насли онро зиёда гардонид, он шахсест, ки бе вай дунё тираву тор ва зиндагӣ бе рангу бӯ аст.

Огози офариниш аз раҳми ўст, з-ин рӯ.

Сад достон барояд аз як ҳиҷои модар.

Занон нерӯи ҳаётии бештаре аз мардон доранд. Оре, ҳамон нерӯе, ки моро ба дунё овард, ҳамон нерӯе, ки моро дар канори гарми худ ба воя расонид.

Модар месӯзад, то бисозад, пас сохтанҳои ўст, ки мо имрӯз дар ҳаётем, ҳамон сухтанҳост, ки мо хушбахтем, чунки мо-

САД ДОСТОН БАРОЯД АЗ ЯК ҲИҶОИ МОДАР

дар барои хушбахтии фарзанд аз худ гузашта, моро маънии зиндагӣ меомӯзад. Ўст, ки ҳамеша дар ҳаёт баҳри беҳбудии мо фарзандон зиндагӣ намуда, баҳораш, хуснаш ва тароваташро баҳри хушбахтӣ ва солимии мо мебахшад. Ӯ касест, ки гуё на барои худ, балки барои дигарон мезияд. Модар, маъмулан бидуни ирода, осоиши худро фидои зиндагӣ ва осоиши фарзандонаш мекунад.

**Аё модар шавам ман хоки поят,
Занам ман бӯса кафи ҳарду поят.
Маро парвардаи нух моху нух рӯз,
Кунам ҷони азизамро фидоият.**

Модар аввалин мураббӣ мебошад, ки ба фарзандаш кӣ будан ва ҷӣ салоҳият доштани ҷӣ гуна зиндагӣ карданиро меомӯзад. Чунончи Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар яке аз суҳанрониашон иброз доштанд: "Бешак, Модар аввалин мураббӣи башарият аст ва тарбияи инсон аз домони поки ӯ оғоз мешавад". Дар олам меҳрубонтар мавҷуде чун модар пас аз Худованд наёбем, чунки танҳо модар хушнудӣ, хушбахтӣ, зебогии ҳаётро дар ҳастии мо мебинанд ва бо ҳам дағаливу номехрубониҳоямон бо чашми меҳру муҳаббат ба сӯи мо менигаранд. Устод Лоиқ мегӯяд:

**Як суҳани бонамаки модарон,
Беҳ зи ҳамма хикмати донишварон.
Як асари маслиҳати модарон,
Беҳ зи ҳамма довари доварон.**

Муҳаббати ҳақиқӣ ҳад ва марзе баърои худ қоил нест ва ман фикр мекунам, ки он муҳаббати ҳақиқӣ муҳаббати модар

ба фарзандаш мебошад. Ин ҳамон муҳаббате мебошад, ки вақте модар ба тифли худ шир медиҳад аз ҷиҳати равонӣ ризо мешавад, сарҳолӣ мешавад ва эҳсоси хушнудӣ мекунад. Таъсири он шири поки модар аст, ки инсон оқилу хушманд мешавад. "Агарчӣ занон ихтирооти бузурге накардаанд, вале онҳо олимони бузургро парвариш кардаанд" мегӯяд Эдисон. Агарчӣ аз ин ҷисми пок пайғомбаре ҳам набошад, вале парваришгари ҳар пайғомбар модар ва ё ба дунё оварандаи онҳо модар аст. Чунончи шоире мегӯяд:

**Агарчӣ аз занон пайғамбаре нест,
Ҳама пайғамбаронро модаре ҳаст.**

Модар ягона ганҷурест, ки ғаму ғуссамонро он ҷо мегузорем. Модар ягона касе мебошад, ки ҳатто дар ҳолати қаҳру ғазабаш ҳам гуноҳамонро мебахшад, ягона одаме мебошад, ки ҳамеша дуоғи фарзандонаш ҳаст. Ҳар шахсе дар хизмати Модар аст ва ризои ӯро мегирад, дуояш назди Худованд мустаҷоб мегардад.

Модар ҳамон шахсе мебошад, ки ба ҳангоми марг чеҳраи чун офтобу абрувои чун ҳилолаш аз ёд бегона намешавад. Чунонеки паёғомбари Ислому Муҳаммад (с) мефармояд: "Чеҳраи фаромӯш-нашаванда чеҳраи модар аст".

Обрӯи аҳли дин аз хоки поки модар аст,

Ҳар ҷӣ дорад ин чамъомад аз дуои модар аст.

Ҳар ҷӣ дар васфи биҳишт фармуда Қуръони Карим,

Соҳиби Қуръон бигуфто зери поки модар аст.

Модар, сафедихи ҳар тори мӯят сафедии ҳар роҳи ман аст. Модар, ҳар қатраи шират қатрае аз нӯшобаи дарду дармони ман аст. Модар, ҳар як ҳарфи лабонат ҳикмате барои ҳаёти ман аст. Модар, қалбе ки ту дорӣ сарчашмаи ҳаёт ва оинаи беғубори рӯзгори ман аст.

Модар! Медонам меҳрубониҳоят, якшаба ранҷи бедорхобиҳоят ва қатраи шири сафеди покатро баргардонидани наметавонам, аммо меҳоман ин зебоиҳои ҳаётатро васф кунам, чун мебинам дар ин кор ҳам қаламу ҳам илм ва ҳам ақлам очизанд, аммо ҳаминро медонам, ки "Ҳақиқӣ модар аз ҷомеи ҳуқуқ муқаддам аст" (ҳадис).

**Якшаба он ранҷ ки модар кашид,
Бо ду ҷаҳонаш натавон баркашид.**

Пайғамбар (с) мефармояд: "Биҳишт зери кудуми модарон аст". Агар бузурге ризогии Худовандро дар ризоияти модар меоданд, пас чаро мо нақӯшем, ки ҳам саодатёб гардему ҳам боиси хушнудии эшон набоем?

Аз ин рӯ, бояд дар хизматашон кӯшему эҳтиромашон намоем, чунки беэҳтиромӣ нисбаташон ранҷу кулфат ва пушаймониро ба бор меоварад.

**Б. Шамсова, муаллими калон,
Т. Саидов, омӯзгори кафедраи
фанҳои гуманитарии Коллеҷи
технологии шаҳри Душанбе**

ДАСТОВАРДҲОИ НАВРӯЗИИ ХОНАНДАГОНИ ЛИТСЕЙИ ИННОВАТСИОНӢ

Фотеҳи боби одамай илм аст, Чашмаи оби зиндагонӣ илм аст.

Мутаффакирони бузург дар соҳаи таълиму тарбияи насли наврас нақши муҳим бозидани омӯзгорро қайд намудаанд, ки таъсири муаллим нисбати инсон бениҳоят бузург аст. Бузургони гузашта ба илму дониш баҳои баланд дода, таъкид бар он намудаанд, ки барои беҳтар намудани ҳаёт инсон аз ақлу заковати хеш истифода намуда, илму дониши андӯхташро дар амал татбиқ карда тавонад.

Баланд бардоштани сатҳи дониш ва маҳорату малакаи насли наврас талабу тақозои замон аст, зеро танҳо бо ин васила мо метавонем дар пешрави ҳаёти сиёсӣ иҷтимоӣ ва иқтисодӣ фарҳангии кишварамон саҳмгузор бошем.

Муассисаи таълими баҳри насли наврас макони муқаддас аст. Ҳар саҳар онҳо бо таби шуш болда роҳ сӯйи он гирифта, меҳоранд илму дониш омӯзанд, маҳорату истеъдоди худро рушду инкишоф диҳанд, то ҳамчун фарзандони бонангу номуси Ватани азизамон ба воқари расида, хизмати онро софдилона содиқона ба ҷо оранд.

Фарогирӣ бомуваффақияти донишҳо бе шавқу завқӣ кӯдакон ба ҷараёни таълим дар литсей номумкин аст. Ҳамагон медонем, ки шакли асосии таълим дар муассиса ин дарс мебошад. Гарчанде хонандагон дар ҷараёни дарсҳо бо дониши амиқ мукамал фаро гирифта мешаванд, лекин ин ҳам сатҳи талаботи онҳоро қонеъ нагардонда, меҳоранд, ки аз ақлу заковати хеш истифода намуда, донишҳои нав ба навро аз худ намоёнд. Ин раванд омӯзгоронро водор месозад, ки бар қорҳои берунасинфӣ аз нуқтаи назари педагогӣ ҷиддӣ назар намуда, баҳри фаъолияти эҷодии хонандагон аз роҳу усулҳои нав ба нави таълим истифода бурда, дар ин самт заминаи мусоиде баҳри пешрафти шогирдон шароит фароҳам

оваранд. Айни замон дар муассисаҳои таълими гузаронидани як қатор чорабиниҳои берунасинфӣ ба роҳ монда шудааст, ки онҳо барои инкишофи амиқ дониши хонандагон мадад мерасонанд.

Яке аз шаклҳои қорҳои берунасинфӣ гузаронидани озмунҳои

фанӣ ба шумор мераванд. Онҳо дар тарбия ва инкишофи шавқу завқӣ хонандагон нақши муҳим мебошанд. Бо ин васила аз ҷониби муаллим савияи дониши хонандагон муайян карда мешавад. Озмун - ин мусобиқа ва дар айни замон санҷиши дониш ҳам мебошад.

Хонандагони зинаи якуми таълим - ин шунавандагони беҳтарин ва сипосгузори иштирокчиёни фаъоли ҷараёни таълим мебошанд. Хонандагони зинаҳои 2-юм ва 3-юм бо шавқу рағбати зиёд дар озмунҳои фанӣ иштирок намуда, кӯшиш мекунанд, то ғолибиятро ба даст оваранд ва сазовори таҳсину офарин гарданд. Вазифаи асосии омӯзгор ҳамчун роҳбар - дар хонанда тарбия намудани муҳаббат ба фан, мустиқилона аз худ намудани мавзӯҳо, мантиқан дуруст фикр кардан мебошад. Озмунҳо - ин зинаи авва-

лин баҳри замина гузоштан ва иштироки минбаъдаи хонандагон дар озмунҳои нисбатан сатҳшон баланд мебошанд.

Ҳамасола дар литсейи инноватсионии "Душанбе" байни хонандагон озмунҳои фанӣ гузаронида мешаванд. Дар соли таҳсили 2018-2019 низ хонандагон аз рӯи донишу малака ва қобилияти худ дар даври якуми озмунҳо (дохилитсейӣ) иштирок намуда, беҳтаринҳо ба даври дуюм роҳат гирифтанд.

Дар даври дуюми озмун (ноҳиявӣ) 54 нафар хонанда сазовори ҷойҳои намоён гардиданд: аз ин шумора 11 нафар ҷойи якум, 12 нафар ҷойи дуюм ва 31 нафар ҷойи сеюмро ишғол намуданд.

Даври сеюми озмун (шаҳрӣ) дар моҳи январ баргузор гардид, ки дар он 8 нафар хонанда литсейӣ: Исоматов Фаридун синфи 10"б" ҷойи якум аз фанни забони англисӣ, Зарифи Усмон синфи 8"в" ҷойи дуюм аз фанни география, Бегмуродов Аслам синфи 8"в" ҷойи сеюм аз фанни таърих, Чалилова Муҳайё синфи 9"б" ҷойи сеюм аз фанни забон

зишашон бо забони тоҷикӣ муваффақиятҳо хеле назаррасанд. Соли ҷорӣ хонандагон аз фанҳои зерин дар ин озмунҳо иштирок намуда, сазовори ҷойҳои зерин гардиданд: технологияи иттилоотӣ - 8 ҷой, забони русӣ - 41 ҷой, математика - 33 ҷой, химия - 8 ҷой, забони англисӣ - 7 ҷой ва биология - 23 ҷой. Аз ҷониби ташкилкунандагони ин озмунҳо ғолибон бо дипломҳо сарфароз гардонда шуданд.

Ғолибияти шогирдон дар ин озмунҳо аз он шаҳодат медиҳад, ки дар литсей омӯзиши фанни забони русӣ дар сатҳи баланд ба роҳ монда шудааст. Роҳ ва тарзи баргузори ин озмунҳо ба зиммаи омӯзгор, номзоди илмҳои педагогӣ Аҷҷимил Г.Ҷ ва корманди техники Мирзоев М. вогузор карда шудааст.

Бояд зикр намуд, ки хонандагон дар озмунҳои байналмилалӣ низ иштироки фаъол менамоянд. Хонандагони литсейи инноватсионии "Душанбе"-и назди Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон Саъбагули Мурод (10в), Жураев Лугмон (10г), Фахриддинов Юнус (9а), Тӯраев Сабриддин (8д) ва Зарифзода Анушервон (9е) 3 марти соли 2019 дар

олимпиадаи байналмилалӣ (лоҳавӣ) ба номи академик Жолдасбеков аз фанни математика, ки дар шаҳри Алмаат шуда гузашт, иштирок намуданд.

Жураев Лугмон сазовори ҷойи дуюм ва медали нуқра, Саъбагули Мурод, Фахриддинов Юнус, Тӯраев Сабриддин, Зарифзода Анушервон сазовори ҷойҳои сеюм ва медалҳои биринҷӣ гардиданд.

Аз ҷониби маъмурияти литсей, таҳти сарвари бони оқилу доно Одинаева О.З. сол то сол дар ин самт қорҳои зиёде ба роҳ монда шудаанд. Тамоми ин ҷаҳду талошҳо баҳри баланд бардоштани савияи дониш, сайқалу инкишоф додани қобилияти зеҳнии хонандагон ва дар замири ҳар яки онҳо тарбия намудани ҳисси баланди ифтихори ватандорӣ равона карда шудаанд.

Ноғуфта намонад, ки мақсаднок ва мунтазам гузаронидани ин қабил озмунҳо инкишофи ҳамаҷаҳраи шахсияти кӯдакро таъмин менамояд.

Р. Хайлоева, М. Абророва, Ш. Ҷобирова, омӯзгорони литсей

ОЗМУНИ "ОЛИҲАИ ЛИТСЕЙ"

Фасли баҳорро арӯси сол мегӯянд. Баробари фаро расидани он табиат ҳавову қабо иваз мекунанд, ба дилҳо гармиву сурур, ба атроф зебоиву нур эҳдо мегардад. Ин ҳолат инсонҳоро ба зиндагии ботароваттар, шукуфонтар ва сарсабзтар раҳнамун месозад.

Дар ин фасл мо аз лутфу марҳамати беандозаи Модар ва Табиат бештар ёд мекунем, аз неъматҳои мавҷуда шукр гуфта, таҷлили ҷашнвораҳои пайдарпайро интизорӣ меканем.

Ҳамасола ин айём дар литсей ҳам гузаронидани як қатор озмунҳо

ба ҳукми анъана даромадааст. Дар ин ҳангом яке аз ҷолибтарини онҳо бо ном "Олиҳаи литсей" аст. Озмун мазкур ҳафтаи гузашта байни гулдӯхтарони литсей бо мақсади истиқбол аз ҷашни бошукӯҳи Наврӯз, интиҳоби Маликаи Наврӯзӣ, баланд бардоштани ҳисси зебоипарастӣ, тарғиби хунармандию эҳёи хунарҳои мардумӣ, сайқал додани маҳорату малака ва рушду инкишофи зеҳнии онҳо гузаронида шуд. Дар озмун докталабон аз рӯи шаш шартӣ пешниҳодшуда байни ҳам рақобат намуданд: 1. Муаррифии иштирокчиё. 2. Саволҳои мантиқӣ. 3. Ороиши меваҳо. 4. Ямоқдӯзӣ. 5. Маҳорати эҷодӣ. 6. Тарроҳӣ.

Ба ҳунару дониши докталабон ҳаёти ҳақамон, ки аз ҳисоби омӯзгорону мутахассисони варзида ҷамъ омада буданд, баҳрогузори намуданд. Байни ҳақамон аз рӯи таҳлилҳо дар рафти озмун пасту баланд шудани мавқеи докталабон ба назар расид. Аммо аксаран таваҷҷӯҳ ба хонандагони синфи 11"а" Давлатова Ануша ва Шералиева Ясмينا равона гардид. Ба-

хусус, фаъолияти онҳо дар иҷрои шартҳои асосӣ, аз ҷумла ороиши меваҳо, ямоқдӯзӣ, тарроҳӣ ва маҳорати эҷодӣ баҳои бештар гирифт. Гуфтан ҷои аст, ки ғолиби ин озмун дар арафаи ҷашни Наврӯзи литсей ҳамчун Маликаи Наврӯзӣ пазируфта шуд. Иштироккунандагони дигар рӯзи ҷарабини Наврӯзӣ дар литсей аз рӯи ҷойизаҳои:

1. Хунарманд. 2. Дилоро. 3. Чирадаст. 4. Боистеъдод. 5. Зебосанам муаррифӣ гардиданд.

Р. Шарипова, ҷонишини директор оид ба қорҳои инноватсионӣ, Р. Хайлоева, раиси иттиҳодияи методи забон ва адабиёти тоҷик.

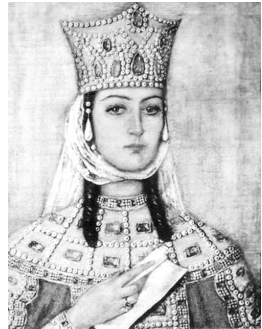
БОНУФУЗТАРИН ЗАНОНИ СИЁСАТМАДОРИ ТАЪРИХ

Таърих собит намудааст, ки занҳо тамоми давру замон дар пешбурди сиёсат ширкат варзида, баъзе ҳолатҳо раванди таърихро низ дигаргун сохтаанд.

Аз занҳо гоҳо ифтихор мекарданду баъзан метарсиданд, ҳатто баъзеашонро ба ҷодугарӣ гунаҳгор месохтанд. Аммо, бо вучуди ин, бонувони мардсифат тавонистанд дар ҳаёти инсоният нақши созгор гузоранд ва дар таърих номашон ҷовидон боқӣ монад.

Тамара

Малика Тамара дар таърихи Гурҷистон симои намоён дорад. Аз рӯи рейтинг маъруфият ҳатто аз шоҳон Довуд ва Вахтанг Горгасони ҳам пеш аст. Таърихнигорон замони давлатдорӣ ӯро даврони пешрави кишвар, шукуфоии фарҳангу рушди тичорат арзёбӣ кардаанд.

Тоҷу тахти шоҳӣ аслан баъди марги падараш ба ӯ мерос монд. Ислоҳоти оқилона ва боинсофонае, ки малика Тамара баъди шоҳбону таъйин шудан дар кишвар ҷорӣ мекунад, дар таърихи Гурҷистон бо номи "Асри тиллоӣ" ёд мешавад.

Замони ҳукмронӣ як қисми кишварҳои имрӯзаи Туркия, Сурия ва Эронро забт намуда, сарҳади кишварашро васеъ намудааст.

Гурҷиҳо сохтмони якҷанд қаср ва иншооти бузургро ба ӯ муносиб медонанд. Имрӯз ҳам дар ин кишвар метавон қаср ва пулҳои бузургро вохӯрд, ки бо номи "қасри шоҳбону Тамара" ё "пули шоҳбону Тамара" машҳуранд.

Изабелла

Номи Изабелла - шоҳбонуи Кастилия, аз соли 1474 дар таърих бо роҳандозӣ кардани экспедитсияи Христофор Колумб маълуми машҳур гардид. Мувофиқи маълумот, Изабелла ҷавоҳироти шахсиашро ба гарав монда, барои ин экспедитсия маблағ ҷамоварӣ намуд. Ба гуфтаи таърихнигорон, шоҳбону ба ҷуз ин, нақшаи ҷаҳонкушоиро якҷо бо Колумб кашидааст. Аммо набояд фаромӯш кард, ки шоҳбону чун сиёсатмадори зақӣ барои пайдории кишвараш низ корҳои бузургро анҷом додааст. Масалан, издивоҷи ӯ дар соли 1479 бо шоҳи Арагон Фернанд кори оқилонае буд. Ин издивоҷ ба иттиҳоди сулолаҳои шоҳони Кастилия ва Арагон асос гузошт ва Изабелларо дар таърих чун бунёдгузори давлати Испания шинохтанд.

Таҳияи Фарзона Файзалӣ

СЕРХАРИДОРТАРИН КИТОБҲОИ САДДАИ ХХ

Ин ҷо суҳан дар бораи нашри китобҳои аз ҳама серхаридор менамояд. Бо боварӣ метавон гуфт, ки китобҳои дар зер овардашуда китобҳои аз ҳама зиёд бафурӯшарфтаи асри ХХ ва асарҳои серхаридортарини дунё маҳсуб мешаванд.

"10 ЗАНГИБАЧА"

Романи машҳури нависанда Агата Кристи "10 зангибача" соли 1939 таълиф шудааст ва дар тамоми олам бо номи "Ва касе боқӣ намонд" тарҷумаву нашр гардидааст. Аз рӯи ин асар киностудияи машҳури "Ҳолливуд" филми бадеӣ низ ба навор гирифтааст. Роман дар шакли детектив навишташуда, ҳодисаҳои асрорангези он ҳисси кунҷқоби хонандаро бедор мекунад. Китоб шавқовар буда, айни замон зиёда аз 100 миллион нусхаи он дастраси хонанда гардидааст.

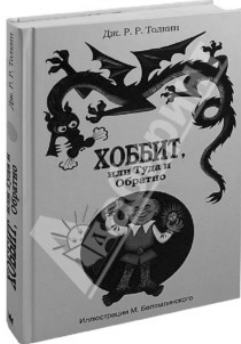
Таҳияи Гулнисои Саъдоншо

"ХОББИТ"

Ҷон Роналд Руэл Толкин, нависандаи англис бо асарҳои нотакрори хеш, баҳусус "Хоббит" машҳури олам гаштааст. Асар дар жанри афсона таълиф шудааст.

Бояд зикр намуд, ки "Хоббит"-ро нависанда танҳо барои фарзандони хеш эҷод намуда буд, вале ин асар тасодуфан ба дасти яке аз донишҷӯён меафтад. Ӯ дастнависро ба матбаае пешкаш мекунад. Сардори он асарро барои мутолиа ба писараш дода, хоҷиш менамояд, ки онро баҳогузорӣ намояд. Писарбача қарор медиҳад, ки "Хоббит" бояд ба зудӣ ҷоп шавад. Ҳамин тавр, асари мазкур бо шумораи 100 миллион нусха дастраси хонандагон гардида, яке аз серхаридортарин китоб дар ҷарни 20 гардид.

Таҳияи Гулнисои Саъдоншо

НИМШҶИВИ НИМҶИДӢ

Боре рӯзноманигорон аз ҳамсари Эйнштейн пурсиданд, ки дар бораи ӯ чӣ андеша дорад.

- Шавҳарам аллома аст, ҳама чизеро, ки ҷӯё шавад, меёбад, ғайр аз пул, - мегӯяд ӯ.

Аз русӣ тарҷумаи М. Одинаева

Карина Чикитоваи 3- сола зодаи Ёкутистони Россия аст. Ӯ рӯзе барои дидани падараш саги дӯстдоштаашро ҳамроҳ гирифта, ба деҳаи ҳамсоя меравад. Роҳ то деҳаи дигар бошад, аз миёни анбуҳи ҷангал мегузашт. Вақте Карина ба деҳа меояд, падарашро наёфта, ба ҷустуҷӯӣ ӯ мебарояд ва бо ҳамин бедарак мегардад. Аз асли воқеа огоҳ шуда, волидайнӣ духтарча ба кофтуков мебароянд. Дар як мудати кӯтоҳ гурӯҳҳои наҷотдиҳанда низ расида омада, тамоми ҷангалро мекобанд. Аммо бенаҷиб.

Аз байн 10 рӯз мегузарад, ҳама фикр мекарданд, ки духтарча шояд фавтидааст. Вале

КАРИНА ВА САДОҚАТИ САГ

дар рӯзи 11 - ум ба хона баргаштани саг дар дили ҳама умедро аз нав зинда мекунад. Аҷиб ин буд, ки саг баъди бозгашт боз аккосанон ба тарафи ҷангал мешитобад. Мардум бошад, аз қафои ӯ.

Ниҳоят, пас аз тай намудани масофаи зиёд наҷотдиҳандаҳо духтарчаро аз беҳи буттазор меёбанд. Карина хеле лоғар, гурӯнаву сармоҳӯрда, вале зинда буд.

Баъдтар худаш нақл мекунад, ки чӣ хел буттамева, барг ва алафро хӯрда, дар ин муддат зинда мондааст. Ба гуфтаи Карина, ӯро маҳз саги вафодораш наҷот додааст. Ин ҷонвари шуҷоъ бо аккоси худ ҳайвонҳои ваҳширо тарсонда, даҳ рӯз соҳиби хурдакашро ҳамроҳӣ кардааст.

Таҳияи

Гулистон Мавлоназарова

ЛҶХТАКҲОИ ДУТОНА

Дар давраҳои қадим лӯхтақоро ба рои бозии кӯдакон ва дар саҳнаҷаҳои хурди пасипардагӣ, ки тамошогаронро шод мекард, месохтанд.

Лӯхтақоро бозӣ дар вучуди кӯдак ҳиссиёти ғамхори бедор менамояд. Яъне кӯдак нисбат ба зоча меҳрубонӣ зоҳир намуда, рафтор ва муносибати ботарио, ки модараш нисбат ба ӯ менамояд, такрор мекунад.

Маводе, ки барои сохтани лӯхтақ истифода мешавад инҳоянд: ҷуб, пашм, тугма, латтапора, пахта ва сӯзану риштаҳои рангин. Лӯхтақоро ду намуд месозанд: мулоим ва риштапеч. Ҳар яке он тарзи мушаххаси омода кардани худро дорад. Инчунин, аз маводи номбурда лӯхтақро месозанд, ки дар саҳнаи театри лӯхтақ истифода бурда мешаванд.

Таҳияи Сафаргул Алимова

МУҶАССАМАИ БАЛАНДТАРИНИ ДУНӢ

Соли 2018 дар Ҳиндустон парда аз рӯи муҷассамаи аз ҳама баландтарини дунё бардоштан. Дар иёлати Гудҷарат ба хоҷири гирифтаи арбоби намоёни ҳаракати миллӣ - озодихоии Ҳиндустон - Виллабхаи Пател (1875-1950) пайкари зиёда аз 160 - метри ӯ қомат афрохт.

Ҳайкал номи расмии "Муҷассамаи Иттиҳод" - ро ба худ касб кардааст. Ин муҷассама ба тундбодӣ бо суръати то 180 километр-соат

вазанда ва зилзилаи 6,5 бала истодагарӣ карда метавонад.

То ҳол дар ақсои олам муҷассамаҳои баланд бар чунин навь буданд:

- Муҷассамаи Озодӣ (ИМА, НЮ - Йорк) - 46 метр.
- Ватан - Модар даъват мекунад! (Россия, Волгоград) - 85 метр.
- Буддои Маъбади Баҳорӣ (Хитой, Хенан) - 128 метр.
- Муҷассамаи Ғалаба (Россия, Москва) - 141,8 метр.

Таҳияи Умар Алӣ

3 МИЛЛИОН РУБЛ АРЗИШИ КИТОБҶАИ ТЕЛЕФОНИИ СТАЛИН

13 декабри соли 2018 дар яке аз музоядаҳои шаҳри Москва китобҷаи соли 1950 ҷопшудае ба савдо гузошта шуд, ки аз рӯйхати мизочони истоҳи автоматии телефонҳои ҳукумати иборат буд. Харидори номаълум барои китоби мазкур, ки ба Иосиф Сталин тааллуқ доштааст, 3 миллион рублӣ русӣ пардохт намуд.

Бинобар гуфтаи роҳбари ҳазинаи музоядаи "Литфонд" - и Россия Сергей Бурмистров китобро аз бойгонии яке аз ҳамсафони наздики Сталин - Николай Шверник пайдо кардааст. Дар он шурӯъ аз рақами телефонҳои хона ва бӯстонсароҳи Сталин ва Лаврентий Берия то аъзоёни бюрои сиёсӣ ва ёрдамчиёшон ҷой дода шудаанд. Дар он, ҷо - ҷо қайдҳои Сталин низ сабт шудаанд.

Баҳои ибтидоии лот 30 ҳазор рубл муайян шуда буд.

Таҳияи Муҳаммадраҷаб Бердиёров

ХАЗИНАИ РОҶЗАНҲОИ БАҲРӢ ПАЙДО ШУД, ВАЛЕ...

Аз сабаби зиёд будани роҳзанҳои баҳрӣ дар қаъри уқёнусҳои ҳазинаҳои бузурге маҳфузанд, ки то ҳол муҳаққиқон барои пайдо кардани ин боигарӣ кӯшиш карда истодаанд.

Арзиши боигарии дар соҳили ҷазираи Кокос пинҳонкардаи роҳзани машҳур Генри Морган зиёда аз 1 миллиард доллар аст. То ин дам беш аз 300 экспедитсияи ҷустуҷӯӣ барои пайдо намудани он гузаронида шудааст.

Вале ҳеҷ яке аз онҳо наҷиҷаи дилхоҳ надод.

Эдвард Тич, роҳзани маъруфи дигар боигарияшро дар қалъаи ҷазираи Вирҷиния нигоҳ медоштааст. Муҳаққиқон дороиашро ба садҳо миллион доллар баробар кардаанд. Ҳазинаи Тичро низ то ҳол касе пайдо накардааст.

Мувофиқи тадқиқоти Ресли Хоупи, бостоншиноси амрикоӣ, арзиши умумии ҳазинаи роҳзанҳои даҳҳо миллиард долларро ташкил медиҳад. То имрӯз, дар маҷмӯъ, 5 - 7 дарсади боигарии роҳзанҳо ёфт шудааст.

Яке аз маълумотҳои ҷолиби дигари мавзӯи мазкур ин аст, ки дар киштии машҳури "Титаник" 57 мусофири миллионер ба сафар баромада буд. Боигарии онҳо низ дар қаъри об маҳфуз аст.

Таҳияи Р. Каримов

ОДАМ - АМФИБИЯ ДАР ҲИНДУСТОН

Рӯзноманигорон дар иолати Бенғалияи ғарбии Ҳиндустон зани 65 - солаеро бо номи Патарунӣ пайдо карданд, ки қисми зиёди зиндагии 25 - соли охирашро дар кӯли маҳаллӣ мегузаронад.

Тавре шоҳидон тавзеҳ медиҳанд, зан - амфибия ҳар рӯз 12 - 14 соат дохили об мешавад то дардҳои хешро, ки ба бемориҳои пӯст марбут аст, бартараф намояд. Бист сол қабл, ғайри чашмдошт вай дарк намуд, ки об чун доруи хубе барои бартараф кардани иллати пӯст метавонад хизмат кунад.

Тавре ҳамсоягонаш мегӯянд Патарунӣ зани камбағал аст ва пул надорад, ки ба доктор муроҷиат намояд.

Хешовандони хурофотии зани сияҳбахт метарсанд, ки ӯ тамоми рӯз дар дохили об монда, ба парии оби (русалка) мубаддал шавад. Чизи дигари аҷиб ин аст, ки Патарунӣ акнун моҳе ҳамагӣ якҷанд маротиба хӯрок хӯрда, ба миқдори ками биринҷу сабзаҷот қаноат мекунад.

Таҳияи Раҷабалӣ Исмаилов

НАВРҶЗ - АЙЁМИ ХУРРАМГАРДОНӢ ВА БУНӢДКОРӢ

Дар Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон бахшида ба чашни Наврӯзи байналмилалӣ рӯзҳои 16-17 марти соли 2019 дар самти кабудизоркунӣ, ниҳолшинонӣ, ободу зебо гардонидан ва тозаву озода нигоҳ доштани биноҳои таълимӣ, саҳни ҳавлӣ, гирду атрофи муассиса ва қитъаҳои ба донишгоҳ вобасташуда шанбеги гузаронида шуд, ки дар он зиёда аз 400 нафар кормандон ва омӯзгорон иштирок намуданд.

Дар мувофиқа бо мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии ноҳияи Фирдавсии шаҳри Душанбе дар маҳаллаи 64-ум ва масоҳати аз донишгоҳ то Донишқадаи

соҳибкорӣ ва хизмати Тоҷикистон 380 метри мураббаъ канали обрав, ҷуйборҳои обрав тоза карда шуда, беҳи дарахтон ва гулу гулбуттаҳо аз алафҳои бегона тоза карда шуданд.

Аз донишгоҳ то Маркази тарғиботӣ 260 метри мураббаъ ҷуйбори обрав тоза карда шуда беҳи ниҳолҳои арча ва гулу гулбуттаҳо дар ҳаҷми 420 метри мураббаъ нарм ва аз алафҳои бегона тоза карда шуд.

Инчунин аз назди дарвозаи Литсейи инноватсионии "Душанбе" то кӯчаи Деҳотӣ 100 нафар омӯзгорону кормандони литсей ба андозаи 350 метри мураббаъ

дарахтони арча ва гулу гулбуттаҳо тоза намуда, беҳи онҳо нарм ва роҳравҳо рӯбу чин карда шуданд.

Дар дохили биноҳои таълимӣ кормандон ва омӯзгорон дару тиреза ва мизу курсиҳо тоза ва ораста намуданд.

Ҳаёти омӯзгорону кормандон ва донишҷӯёни донишгоҳ тасмим гирифтаанд, ки бе халалдор гардидани ҷараёни таълим минбаъд низ корҳои ободонию хуррамгардониро идома дода, чашни 30-солагии Истиқлолияти Тоҷикистонро сазовор истиқбол мегиранд.

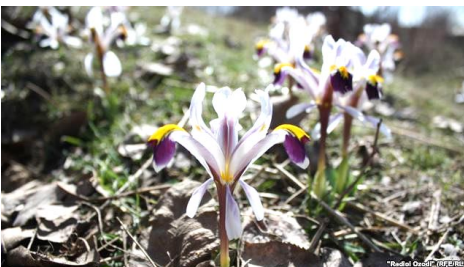
Дар суратҳо: ҷараёни корҳои ободонӣ акс ёфтаанд.

3. Юсупова, муовини ректор оид ба тарбия

МУҶДАИ БАҲОР

Сияҳгӯш аз баҳорон мужда орад,
Табиатро шукӯҳи тоза дорад.
Барои ин, миёни навҷавонон,
Ба номи ишқи пок овоза дорад.

НАВРҶЗ - ИДИ НИЁГОН

Дарси кушоди тарбиявие, ки 26 марти соли 2019 аз ҷониби ассистент Гулбаҳор Бобоева дар гурӯҳи академии 1-260203056-и факултети менеҷмент ва маркетинги байналмилалӣ гузаронида шуд, ба чашни Наврӯзи хуҷастапай, ки қудумаш неку файзбор аст, бахшида шуда буд. Куратори гурӯҳ Г. Бобоева оид ба пайдоиши Наврӯз, аниана ва суннатҳои он маълумоти муфассал пешниҳод намуда, диққати ҳозиринро ба худ ҷалб намуд. Бояд гуфт, ки дар ҷараёни дарс донишҷӯёни гурӯҳ хеле фаъол буда, бо презентатсияҳо баромад намуданд. Аз ҷумла, Ҳ. Ваҳобов дар мавзӯи "Хӯроқҳои наврӯзӣ", Т. Қувватов "Бо-зиҳои наврӯзӣ" ва Н. Закурова дар мавзӯи "Либосҳои наврӯзӣ" баромадҳои пурмазмун намуданд.

Дарси кушоди куратор Г. Бобоеваро муовини ректор оид ба тарбия Заррина Юсупова таҳлил намуда, ба тарзи дарсгузарӣ ва маҳорати хуби педагогии муаллима ва баромадҳои донишҷӯён баҳои баланд дод.

Фановар
Муассисаи Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон
Рӯзнама бо се забон:
тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ
чоп мешавад.
САРМУҲАРРИР:
Рачабалӣ ШАРИФОВ

МУАССИС:
Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон

Ҳаёти таҳририя:

Амонзода И.Т., Тошматов М.Н., Юсупова З.Р.,
Ҳақимов Ф.Қ., Бобоев Х.Б., Юсупов М.Ч.

Нишони мо:
734061- ш. Душанбе, кӯчаи Н.Қаробоев 63/3

Рӯзнама ба хотири риояи озодии афкор маводеро низ ба таъбир мерасонад, ки хилофи назараш аст. Аз ин рӯ, масъулияти ақидаи муаллифро ба уҳда намегирад.

Рӯзнама 04 июли соли 2017 таҳти рақами 007/рз-97 дар Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҳисоб гирифта шудааст.

Рӯзнама дар ҶДММ «Мега принт»-и шаҳри Душанбе чоп шудааст. Теъдоди нашр 2000 нусха.